

В И С Н О В О К

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Сурілової Анастасії Олегівни «Правові основи публічного адміністрування суден у морських портах України», що подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

1. Актуальність теми дослідження та її зв'язок з планами наукових робіт.

Географічне положення України, зокрема наявність виходів до морів, в усі історичні періоди розвитку робили нашу державу потужним гравцем на світовій мапі геополітики, логістики та торгівлі.

Повномасштабне вторгнення з боку російської федерації вже в червні 2022 року явило світові проблему, яка стала новою для наших часів – нагальна потреба в безпечній сталій роботі морських портів України, що стане запорукою відсутності масштабної продовольчої кризи, а подекуди й більш страшного лиха – голоду.

Окрім цього, дані про важливість українських портів для економіки України, які раніше були для суспільства лише статистичними викладками, стали для кожного українця абсолютно реальними та зрозумілими.

Україна займає вигідне положення з точки зору морських перевезень. У засобах масової інформації, на міжнародних форумах, в наукових роботах, аналітичних статтях, неодноразово наголошувалося на морському потенціалі України. Водночас, завжди мали місце нарікання на застарілу портову інфраструктуру та недоліки менеджменту морськими портами.

Перед початком повномасштабного вторгнення РФ Україна почала реалізовувати концесійні проекти в морських портах. Іноземні інвестори з зацікавленістю спостерігали за цим процесом. Втім, роздержавлення морських портів України досі не відбулося, що посилює актуальність дослідження, присвяченого правовим основам публічного адміністрування в морських портах України.

Аналіз правових основ публічного адміністрування суден в морських портах України є актуальним і важливим, оскільки ефективне управління морськими портами визначає конкурентоспроможність країни на міжнародному ринку і має прямий вплив на економічний розвиток регіонів розташування морських портів.

Дослідження виконане у рамках науково-дослідної теми ДНУ ПБП НАПрН України «Теоретичні та інформаційно-правові засади забезпечення національної безпеки в умовах євроінтеграції України», номер державної реєстрації – 0117U007744.

2. Наукові положення, розроблені особисто дисертантом та їх новизна

Представлені в дисертації положення, концептуальні засади, структура, постановка завдань та їх вирішення, узагальнені висновки є результатом реалізації авторських ідей і самостійно виконаної наукової праці.

Робота є одним із перших у вітчизняній науці комплексним дослідженням правового регулювання відносин у галузі публічного адміністрування суден у морських портах України. У роботі досліджено питання публічного адміністрування суден в морських портах, питання безпеки мореплавства та охорони навколошнього природного середовища в морських портах України, генезу публічного адміністрування суден в морських портах, питання державного портового контролю як засобу дотримання режиму морського порту, сервісні процедури у морських портах України, проблеми публічного адміністрування суден в морських портах України та шляхи їх подолання.

Вперше:

запропоновано розуміти адміністрування суден в портах як невід'ємну складову публічного адміністрування в цілому та визначати його як діяльність публічних суб'єктів, регламентовану законами України, а також міжнародними конвенціями, меморандумами, ратифікованими Україною, що включає в себе: прийняття управлінських рішень у галузі морського транспорту, життєдіяльності морського порту, надання адміністративних послуг у морському порту, забезпечення та здійснення державного портового контролю;

визначено вимоги до уніфікації стандартів адміністрування в морських портах, здійснення якої має базуватись на наступних інструментах: 1) вивчення 9 дієвих практик, аналіз емпіричних даних, наукових досліджень; 2) навчання та тренування персоналу; 3) співпрацю з міжнародними організаціями, в першу чергу, взаємодія з IMO; 4) використання інноваційних технологій; 5) використання регулярних оглядів та зворотного зв'язку; 6) обговорення, врахування думки громадськості та інших зацікавлених сторін.

Удосконалено:

визначення поняття «субстандартного судна», відповідно до якого запропоновано розуміти під поняттям субстандартного судна такий його фізичний або функціональний стан, діяльність або стан екіпажу судна, які не відповідають головним стандартам морехідності, отже, становлять загрозу для життя та/або навколошнього природного середовища;

визначення поняття «уніфікації міжнародних стандартів адміністрування морського порту», під яким слід розуміти процес створення та впровадження спільних стандартів та вимог до управління та функціонування морських портів в різних країнах та регіонах світу, що включає в себе розробку та затвердження єдиних правил та норм для безпеки, якості, екології, управління процесами в морських портах;

визначення «державний портовий контроль» (контроль держави порту) – система визначених законодавством, актами міжнародного права, рекомендаційними актами міжнародних організацій, стандартів, заходів, вимог та правил, які вживаються

адміністративними органами держави з метою перевірки морських суден, які ходять під іноземним прапором, у морських портах держави.

Дістали подальшого розвитку:

положення про те, що досвід держав, які приєдналися до конвенцій IMO з безпеки судноплавства, не є однорідним, а імплементація вимог цих конвенцій здійснюється різnobічно і самостійно урядами незалежних держав, які застосовують власні правові механізми для реалізації нормативних та рекомендаційних положень IMO;

положення про три рівні впровадження норм, вимог, заходів та правил публічного адміністрування та державного портового контролю у морському порту: глобального, регіонального та локального;

тверждення про те, що ефективність морських портів в період післявоєнного відновлення економіки України буде залежати від реального спрощення адміністративних процедур шляхом їх автоматизації, запровадження єдиних електронних систем документообігу, доступних для користування заінтересованих осіб, зокрема, впровадження особистих кабінетів заявників.

3. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються

Усі наукові результати достовірні та достатньо обґрунтовані. Основні положення та результати наукового дослідження доповідались та обговорювались на 13 міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях. За темою дисертації опубліковано 5 статей у фахових виданнях України з юридичних наук, з наукового напряму, за яким підготовлено дисертацію.

4. Наукове та практичне значення дисертаційної роботи

Отримані у дисертації теоретичні та практичні узагальнення дозволяють об'єктивно оцінити стан правового регулювання публічного адміністрування суден в морських портах України, звернути увагу на ключові напрямки реформування у галузі адміністрування морського порту з точки зору міжнародних стандартів, підкреслює основні проблеми, з якими зустрічаються суб'єкти господарської діяльності в морських портах України та пропонує шляхи їх розв'язання.

Матеріали даного дослідження можуть бути використані у:

науково-дослідницькій сфері – для подальшої розробки теоретичних проблем, пов'язаних із правовим регулюванням публічного адміністрування суден в морських портах України;

правотворчій діяльності – з метою удосконалення правового регулювання відносин, що складаються в галузі публічного адміністрування суден в морських портах України, зокрема, можуть стати основою для внесення змін до Кодексу торговельного

мореплавства України та інших законодавчих актів; правозастосовній діяльності – як напрацьований базис;

навчальному процесі – під час підготовки підручників і навчальних посібників, методичних матеріалів, проведенні занять з дисциплін «Міжнародне публічне морське право», «Морське агентування і страхування», «Міжнародне приватне морське право».

5. Використання результатів роботи

Основні положення та висновки дисертації були оприлюднені на міжнародних науково-практических конференціях, зокрема: «Всеукраїнська наукова конференція студентів та аспірантів» (м. Одеса: НУ“ОЮА”, 2019 р.), «Морське право та менеджмент: еволюція та сучасні виклики» (м. Одеса: НУ «ОМА», 2019 р.), «Сталий розвиток суспільства та держави: сучасні виклики та перспективи розвитку» (м. Одеса: НУ «ОЮА», 2020 р.), Сучасний вимір держави і права: Матеріали міжнародної науково-практическої конференції (м. Львів, 14-15 травня 2021 р.), «Сучасне правотворення: питання теорії та практики» (м. Дніпро, 4-5 червня 2021 р.), «Морське право та менеджмент: еволюція та сучасні виклики» (м. Одеса, 25-26 листопада 2021 р.), «Інновації та технології на морському та внутрішньому водному транспорті» (м. Одеса, 24 листопада 2021 р.), «Чорноморські наукові студії» (м. Одеса, 24 червня 2022 р.), «Українське суспільство в умовах воєнного стану: сучасні виклики та напрями розвитку» (м. Одеса, 3 червня 2022 р.), «Гуманітарний і інноваційний ракурс професійної майстерності: пошуки молодих вчених» (м. Одеса, 18 листопада 2022 р.), «Міжнародна наукова конференція: Нові підходи та актуальні дослідження в юридичній науці» (м. Рига, Латвійська Республіка, 3-4 листопада 2022 р.), «Актуальні дослідження правової та історичної науки» (м. Переворськ, Польща, 17 листопада 2022 р.).

6. Мова та стиль викладення

Дисертація Сурілової А.О. «Правові основи публічного адміністрування суден у морських портах України» відповідає критеріям науковості: логічність викладення положень, об'єктивність, послідовність. Застосована в роботі наукова термінологія є загальновизнаною, стиль викладення результатів дослідження, нових наукових положень і висновків забезпечує доступність їх сприйняття та використання.

7. Відповідність змісту дисертації спеціальності, з якої вона подається до захисту.

Дисертація Сурілової А.О. «Правові основи публічного адміністрування суден у морських портах України» відповідає паспорту спеціальності 081 «Право». Це забезпечується предметною областю дослідження та основними методами дослідження.

8. Відповідність дисертації вимогам нормативних документів

Дисертація Сурілової А.О. «Правові основи публічного адміністрування суден у морських портах України» є комплексною науковою працею, в якій вирішується важливе наукове завдання щодо удосконалення правовідносин у галузі публічного адміністрування суден у морських портах України, що має істотне значення для науки адміністративного права України. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів

(дев'яти підрозділів), висновків, додатку, списку використаних джерел. Загальний обсяг дисертації складає 219 сторінок. Список використаних джерел містить 262 найменування.

Дисертація повністю відповідає Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженному Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р.

9. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Сурілова А.О. Принцип «GOOD GOVERNANCE» у реформуванні портових формальностей в Україні. Правова держава. 2021. № 41. С. 69-75. DOI <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2021.41.225584>

2. Сурілова А.О. Концесія у морських портах України: досвід та перспективи Правова держава. 2021. № 44. С. 61-70. DOI <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2021.44.245089>

3. Сурілова А.О. Публічне адміністрування суден у портах. Міжнародний аспект. Юридичний вісник. № 6, 2021 (2022). С. 197-204 DOI <https://doi.org/10.32837/yuv.v0i6.2283>

4. Сурілова А.О. Деякі питання здійснення державного контролю як засобу забезпечення режимів прибережних вод. Право і суспільство. № 2, 2022. С. 172-179. DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2022.2.26>

5. Сурілова А.О. Іванова А.В. Зернова угода (ініціатива щодо безпечноого транспортування зерна і продуктів харчування з українських портів) – як інструмент протидії світовій гуманітарній кризі під час російсько-української війни. Юридичний науковий електронний журнал. № 9, 2023. С. 417-421. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-9/101>

Опубліковані праці апробаційного характеру:

1. Сурілова А.О. Морське єдине вікно: перспективи для України. Верховенство права очима правників початківців: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції студентів та аспірантів. Одеса: НУ«ОЮА», 2019. С.106-109.

2. Сурілова А.О. Адміністративний контроль суден в портах України./ Морське право та менеджмент: еволюція та сучасні виклики: Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції молодих науковців та студентів. Одеса: НУ “ОМА”, 2019. С.78-82.

3. Сурілова А.О. Port state control: реалії України. Стадий розвиток суспільства та держави: сучасні виклики та перспективи розвитку: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції молодих вчених. Одеса: НУ «ОЮА», 2020. С.88-91.

4. Сурілова А.О. ДП «Моррічсервіс»: новий суб`єкт адміністрування портової діяльності. Сучасний вимір держави і права: Матеріали міжнародної науково-практичної

конференції 14-15 травня 2021р., Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2021 р. С. 35-37.

5. Сурілова А.О. Адміністративні процедури у портах в умовах COVID-19: новації та тенденції. Сучасне правотворення: питання теорії та практики: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції 4-5 червня 2021 р., Дніпро: громадська організація «Правовий світ», 2021 р. С.97-102.

6. Сурілова А.О. Екологічна ситуація в портах України після ліквідації екологічної інспекції. Морське право та менеджмент: еволюція та сучасні виклики: матеріали VII міжнародної науково-практичної конференції молодих науковців та студентів, м. Одеса, 25-26 листопада 2021 р. Одеса: НУ «ОМА», 2021 р. С. 60-63.

7. Сурілова А.О. Організаційно-правові аспекти застосування автоматизованої системи подачі перевірки та оформлення суднозаходу. Інновації та технології на морському та внутрішньому водному транспорті: матеріали І науковотехнічної конференції молодих вчених, м. Одеса, 24 листопада 2021 р. Одеса: ННІАтАЕ, Рада Молодих вчених, НУ «ОМА», 2021. С. 23-25.

8. Сурілова А.О. Концепційні проекти в портах: реалії сьогодні. Чорноморські наукові студії: матеріали VIII всеукраїнської мультидисциплінарної конференції, м. Одеса, 24 червня 2022 р., Одеса: Видавничий дім «Гельветика» 2022. С. 114-117.

9. Сурілова А. О. Впровадження Е-ТТН в Україні. Українське суспільство в умовах воєнного стану: сучасні виклики та напрями розвитку: матеріали Всеукраїнської наукової конференції молодих вчених, м. Одеса, 3 червня 2022 р., Одеса: Фенікс, 2022. С. 117-120.

10. Сурілова А.О. Оформлення суден в портах України під час дії воєнного стану. Гуманітарний і інноваційний ракурс професійної майстерності: пошуки молодих вчених: матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених, 18 листопада 2022 р., м. Одеса. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2022. С. 123-128.

11. Сурілова А.О. «Зерновий коридор» в Україні: засади функціонування та реалізація проекту. Міжнародна наукова конференція Нові підходи та актуальні дослідження в юридичній науці, 3–4 листопада 2022 року, м. Рига, Латвійська Республіка С. 199-204.

12. Сурілова А.О. Логістика портів під час воєнного стану в Україні. Актуальні дослідження правової та історичної науки (випуск 45), матеріали Міжнародної наукової інтернет-конференції За сприянням та при активній участі Громадської організації "Наукова спільнота" та Wyższa Szkoła Społeczno-Gospodarcza w Przeworsku (м.Переворськ, ПОЛЬЩА), 17 листопада 2022 року. С. 57-60.

13. Сурілова А. О. Затримання суден: судова практика, новації та тенденції. Правова наука і державотворення в Україні в умовах сучасних викликів, породжених російською воєнною агресією: теорія, практика, перспективи розвитку: матеріали III

Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Кропивницький – м. Кривий Ріг, 19 травня 2023 року, Кропивницький: ДонДУВС, 2023. С. 343-346

10. Дотримання академічної добросовісності

На підставі вивчення тексту дисертації здобувачки, наукових праць аспірантки та Протоколу контролю оригінальності (перевірку наявності текстових запозичень виконано у антиплагіатній системі Unicheck) встановлено, що дисертаційна робота виконана самостійно, текст дисертації не містить плагіату, а дисертація відповідає вимогам академічної добросовісності.

11. Результати дисертації апробовано в ході науково-методичного семінару, проведеного на базі наукової лабораторії права національної та міжнародної безпеки наукового центру національної безпеки і права Державної наукової установи «Інститут інформації, безпеки і права Національної академії правових наук України» 19 лютого 2024 року.

За результатами розгляду дисертацію Сурілової А.О. «Правові основи публічного адміністрування суден у морських портах України» рекомендовано до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право», за спеціальністю 081 «Право».

**Головуючий на засіданні
науково-методичного семінару:**

Завідувач наукової лабораторії права
національної та міжнародної безпеки
наукового центру національної безпеки
і права Державної наукової установи
«Інститут інформації, безпеки і права
Національної академії правових наук України»

доктор юридичних наук, доцент

Іван ДОРОНІН

Підпис Дороніна І.М. засвідчує:

Учений секретар ДНУ ПБП НАПрН України

Марина БЕЛАНЮК

